

**Grzepy\_1**  
**Karta wywiadu etnograficznego**

<b>Metryczka miejscowości</b>		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Czarnków	
Miejscowość	Grzepy	

<b>Metryczka wywiadu</b>			
Data realizacji	06.08.2013 r.	Miejsce wykonania	przed domem informatorów
Czas trwania	60:22:50	Forma i wielkość	plik audio; wielkość: 19 MB
Przeprowadzający	B. R.	Komentarz	brak

<b>Metryczka informatorów</b>				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
006_CZA_GRZ	M	brak informacji	sołtys	Mieszka w Grzepsach od 35 lat
007_CZA_GRZ	K	brak informacji	brak	Żona sołtysa, mieszka we wsi od urodzenia
008_CZA_GRZ	K	brak informacji	brak	Córka informatorów 1
009_CZA_GRZ	K	brak informacji	brak	Córka informatorów 2
010_CZA_GRZ	K	brak informacji	brak	Córka informatorów 3

<b>Informacje etnograficzne</b>	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
<b>I. Toponomastyka i etnonimy</b>	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	007_CZA_GRZ: Ja pamiętam jak nam rodzice opowiadali, skąd ta nazwa, że tu były jakieś kępy, nie kępy, grzępy.”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	006_CZA_GRZ: „Na Komarzewie mamy pole, to mówimy Ratchetki.” 006_CZA_GRZ: „Torfniki, że tam był torf kopany.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	007_CZA_GRZ: „Nie używają takich nazw, takich przezwisk.”
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	007_CZA_GRZ: „Połajewskie Cioty.”
<b>II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe</b>	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	006_CZA_GRZ: „My tutaj z Unii Europejskiej mamy świetlicę pobudowaną, nie, to musielim, taki opis, taką kronikę zrobić. Takie coś jest opisane, nie.” 007_CZA_GRZ: „Myśmy mieli tu we wiosce powstańca wielkopolskiego, ale nie takiego zwykłego, takiego z orderami, nie taki zwykły, pamiętam po szkołach jeździł.” 007_CZA_GRZ: „Był majątek, Niemiec był dziedzicem i potem nie wiem jak to było, czy on to przegrał, czy sprzedał i to polski bankier wykupił w Poznaniu.”

Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne

1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p>	<p>006_CZA_GRZ : „Andrzejki to my teraz zrobilibm dzieciom, w tej świetlicy, bo jak nie było tej świetlicy, to też nie było gdzie się spotykać, ale to były zrobione dzieciom małym andrzejki.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Buty ustawiali kolejno, lanie wosku było...Dużo takich wróżb było i z kart, i z tego...”</p> <p><i>Gdzie się panie spotykały?:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Tu była kiedyś szkoła(...), to u tej koleżanki, to u tej.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „A to było z obrączką, jak wyjdzie za mąż, czy to będzie syn, czy córka. Na nitce się trzymało nieruchomo i jak w poprzek to dziewczyna, jak w kółeczko to chłopiec.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Nie, jak w poprzek to chłopiec!”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Jakieś cyfry były odczytywane, w internecie jakieś wróżby były.”</p> <p><i>Katarzynki: 007_CZA_GRZ: „Nie.”</i></p>
2.	<p>św. Marcina/11 listopada</p>	<p>006_CZA_GRZ: „Na św. Marcina to na białym koniu jechał.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „To rogale muszą być. Wie pani, jak się samemu upiecze, to nie ma takiego dużego, ale muszą być z makiem i bakalie w środku, nie.”</p>
3.	<p>Adwent</p>	<p>007_CZA_GRZ: „Z adwentem to raczej u nas nie.”</p>
4.	<p>św. Mikołaja (Mikołajki)</p>	<p>006_CZA_GRZ: „Przychodzi Mikołaj i do butów wkłada.”</p>
5.	<p>Wigilia</p>	<p>007_CZA_GRZ: „Gwiazdor na wigilię.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Sianko pod obrusem, jemiola.”</p> <p><i>Co się robi z siankiem pod obrusem:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Bydłu się zanosz.”</p> <p><i>Dzielenie się opłatkiem ze zwierzętami:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Kiedyś tak, bo były te kolorowe opłatki, a teraz nie ma tych kolorowych dla zwierząt, to raczej tak nie.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Choinka zawsze do 2 lutego, do Gromnicznej.” [wszyscy informatorzy zgodni.]</p> <p>007_CZA_GRZ: „I żywa, jak wytrzymie oczywiście.”</p>

		<p><i>Pasterka:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Tak, ale nie wszyscy chodzą.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Kiedyś było nawet tak, że jak nie mieli czym jechać, to pieszo więcej szli. Traktorem wóz, na wóz my wszyscy jechali i pieszo, jak młodzi my byli, to pieszo do Czarnkowa i z powrotem.”</p> <p><i>Potrawy:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Na pewno zupa, karp. U nas w domu jak dzieci były małe, to nie wytrzymały do wieczora, bo to oczywiście post.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „I pierogi i krostki, ryby różnego gatunku.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „W galarecie, barszczyk, kapusta z grzybami, u nas ziemniaki muszą być. Ja kutię robiłam, ale u nas kutia to nie bardzo.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Kiedyś robili śledzia ze śmietaną.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Ja kiedyś też makaron z makiem.”</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	<p>008_CZA_GRZ: „Karkówki, sosy czosnkowe.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Dzieci się zjeżdżają, u nas to specjalnie.”</p> <p><i>Św. Szczepana:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Nie.”</p>
7.	Sylwester/Nowy Rok	<p>007_CZA_GRZ: „Bramy wynoszą jeszcze teraz.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Wozów już teraz nie wynoszą, bo wozów nie ma, ale kiedyś to nawet kominy zatykali.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Tam, gdzie dużo było panien i chłopaków to zatykali, takie psoty.”</p>
8.	Trzech Króli	007_CZA_GRZ: „Kredą na drzwiach piszą.”
9.	Kolędnicy	<p>007_CZA_GRZ: „Nie.” [wszyscy informatorzy zgodni]</p> <p>007_CZA_GRZ: „Jak ja byłam dzieckiem, z pięćdziesiąt lat temu, to tak.”</p>
10.	MB Gromniczej	<p>Przepowiadanie pogody:</p> <p>007_CZA_GRZ: „Liczą, liczą.”</p>

		008_CZA_GRZ: „Ale to się nie sprawdza.”
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	007_CZA_GRZ: „Na tłusty czwartek muszą być pączki.” <i>Zabawy:</i> 007_CZA_GRZ: „Były, były, były.” 006_CZA_GRZ: „No, tu tak grało, ale nie przy orkiestrze, tylko przy magnetofonie.” [wszyscy informatorzy zgodni]
12.	Topienie Marzanny	007_CZA_GRZ: „Tu nie ma, w szkole, jak dzieci do szkoły idą to topią. Malują się, przebierają.” [wszyscy informatorzy zgodni]
13.	Środa Popielcowa	007_CZA_GRZ: „Kiedyś to woreczki się wieszalo.” [wszyscy informatorzy zgodni] 006_CZA_GRZ: „Jak my chodzili do szkoły to nauczycielowi ile razy.” <i>Czyszczenie garnków popiołem:</i> 007_CZA_GRZ: „Nie, ale tak 15 lat temu babcia wyszła i z piaseczkiem wyczyściła. Było, było, dawniej było.” 007_CZA_GRZ: „Popielec to głowy popiołem posypują.”
14.	Śródpoście	007_CZA_GRZ: „Nie.”
15.	Niedziela Palmowa	009_CZA_GRZ: „Do kościoła z baziami.” 009_CZA_GRZ: „Leży potem cały rok w odpowiednim miejscu w domu – u mnie na przykład na szafie. Jak przychodzi następny czas, to ja moją palę w piecu.”
16.	Triduum Paschalne	009_CZA_GRZ: „Post ścisły, to wiadomo, że post.”
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	007_CZA_GRZ: „Zajaczek na Wielkanoc, gniazdka się robi. Wszystko posprzątane, trochę siana.” 008_CZA_GRZ: „Zająca szukają.” 006_CZA_GRZ: „Tu na dworze albo w krzaczkach.” 009_CZA_GRZ: „Ścigamy się też w Wielkanoc.” 006_CZA_GRZ: „Kto pierwszy przyjdzie, ten będzie miał najlepsze plony.” <i>Święcenie pokarmów:</i> 009_CZA_GRZ: „To chodziliśmy do krzyża, tam pod figurkę

		<p>na świecenie pokarmów.”</p> <p>008_CZA_GRZ: A teraz w ogóle będzie na sali, żeby nie było takiego, no wiesz, gdzie iść.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Mamy, dzieci mogą iść, ale takie, co nic nie wyjedzą. Baranek musi być, kielbasa, jajo, chrzan, sól, pieprz, babki kawałek, biała kielbasa, pomarańcza.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „To tak dla dzieci, bo dzieci jedzą. Jak my babeczkę do kawy, żeby było na stole, a one przewaźnie, żeby jakiś owoc cytrusowy był.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Czasem się wkładało czekoladę.”</p> <p><i>Dzielenie się jajkiem:</i></p> <p>006_CZA_GRZ: „Tak, tak.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „„Tak jak na wigilię opłatkiem, się życzenia składa.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Jemy śniadanie, a później się gościmy nawzajem.”</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>007_CZA_GRZ: „Lany poniedziałek to jest nagminnie, to u nas też jest.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „W Lany Poniedziałek to ksiądz kropi kropidłem.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Kiedyś to chodzili jeszcze przebierańcy, ale teraz już nie.”</p> <p><i>Niedźwiedź w słomie:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Tak, teraz już nie.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Najdłużej to wiem, że takie coś w Młynkowie było.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „A w Młynkowie to wozem drabiniastym wjeżdżają i takie tam.”</p>
19.	Zielone Świątki	<p>007_CZA_GRZ: „Na Zielone Świątki brzózkami przystrajane są te bramy domów, a to jeszcze nawet w niektórych miejscach, brzózki na szczęście.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Zawsze domy stroili brzozami.”</p>
20.	Boże Ciało	<p>006_CZA_GRZ: „Procesja jest w Czarnkowie.”</p> <p><i>Wianki na oktawę:</i></p>

		006_CZA_GRZ: „Kiedyś, jak matka mówiła, to robili.”
21.	św. Jana	006_CZA_GRZ: „To w Czarnkowie, jadą i wianki puszczają.” [wszyscy informatorzy zgodni] 010_CZA_GRZ: „Zawsze jak ktoś chciał żeby mu rumianku urwać to do Jana, bo po Janie już był niedobry rumianek, nie?” 007_CZA_GRZ: „Bo już cioty obleciały.”
22.	MB Zielnej	007_CZA_GRZ: „Bukiety.”
23.	MB Siewnej	009_CZA_GRZ: „A zboże to się niesie na Matki Boskiej Siewnej, nie?” 007_CZA_GRZ: „Nie wiem jak te zioła się nazywają - moja mama robiła zawsze. Te takie paszki, takie siwe miały, mertka taka polna, zawsze chodziła po rowach i zbierała na wianeczki. Do kościoła, a później wisiały tak jak palmy.”
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Brak informacji
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	<i>Przepowiadanie pogody:</i> 006_CZA_GRZ: „Barbary, Barbara się przeważnie sprawdza jak jest. Jak jest po wodzie, to święta po lodzie.” 008_CZA_GRZ: „Pletło się wianki do komunii.” 007_CZA_GRZ: „Nawet panny młode niektóre miały wianek.” 008_CZA_GRZ: „Panny młode mają plecione girlandy, i moja koleżanka panna plotła.” 0067_CZA_GRZ: „Pleść to miały panny cnotliwe.”
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	010_CZA_GRZ: [Baby shower, Wieczory Panieńskie.] 007_CZA_GRZ: „Pod linkami żeby nie przechodziła, bo dziecko może się pępowiną okręcić.” 008_CZA_GRZ: „Jak jest w ciąży i ktoś umrze, to nie może iść się pożegnać.” <i>Wywód:</i> 007_CZA_GRZ: „Tak, chodziłam do wywodu. Musiałam wejść przez zakrystię i przed ołtarz (...) i wtedy do ołtarza i ksiądz dał jej dziecko.”

		<p>008_CZA_GRZ: „Jak się przed chrztem widzi małe, to się mówi <i>Szczęść Boże</i>, żeby nie zaciotować.”</p> <p>[Wieszanie czerwonych wstążeczek na wózkach i w łóžeczkach. Wkładanie do wózków medalików i obrazków, najlepiej z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej. Szczególnie przed chrztem. Kobieta w ciąży nie może się przestraszyć.]</p> <p>008_CZA_GRZ: „Nie może się przestraszyć i dotknąć, bo wtedy taki punkt zostaje.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Jak się uderzy, to dziecko ma ślad w tym samym miejscu.”</p>
2.	Ślub i wesele	<p><i>Polter:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Przed weselem poltry i to trzaskanie.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Teraz nowa moda, bo tydzień naprzód.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Kiedyś było w piątek przed weselem, a jest tak kulturalnie teraz. Skrzyneczkę ustawia.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Ostatnio to było tak, że wzięli ten kosz wiejski na szkło i tam do tego kosza.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Tapczany wynosili, telewizory, wszystko.”</p> <p>[Ślub należy brać w miesiącu, w nazwie którego jest litera „r”, dodatkowo szczęśliwe są również dni z liczbami 7 i 9.]</p> <p><i>Sznurki:</i></p> <p>009_CZA_GRZ: „Zatrzymywanie jak panna młoda [jedzie]...Cukierki, pieniążki dają.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Stolik, serwetka, z kwiatami tak ładnie i wtedy siedzą mężczyźni.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Sznurki, kwiatkami czasami poprzewiązują i nie przepuszczą i wtedy młody wychodzi albo świadek.”</p> <p>008_CZA_GRZ: „Mówią, że jak pannę młodą dużo zatrzymują, to miała szacunek u ludzi. A jak nie zatrzymują, to...”</p> <p>007_CZA_GRZ: „To powinni zatrzymywać, jak młodzi z kościoła wychodzą, a że u nas mała wioska, to zatrzymują jak wyjeżdżają.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Jak młodzi wyjeżdżają to są na końcu, a jak jadą z kościoła to prowadzą.”</p> <p><i>Przebierańcy:</i></p>



		<p>006_CZA_GRZ: „A to na weselę już, w trakcie wesela.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „To wtedy w koszyk coś, żeby dostali.”</p> <p>[Mężczyźni przebierają się za mężczyznę i babę, tak się przebierają, aby ich nikt nie rozpoznał.]</p> <p>006_CZA_GRZ: „Prezencik jakiś tam mają, i w koszyk trzeba im tam też dobrze nakłaść.”</p> <p><i>Chodzenie pod okna:</i></p> <p>008_CZA_GRZ: „Chodzi się do dzisiaj.”</p> <p>010_CZA_GRZ: „Potem z telegramami chodzą.”</p> <p>010_CZA_GRZ: „Normalnie wypisywali tam telegram.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Kiedyś takie ciekawe wierszyki małżeńskie się wymyślało.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Kiedyś na weselu były odczytywane te wszystkie telegramy, te wszystkie życzenia.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Jak jechałam do ślubu, to tato mi pieniążka dał, na tacę.”</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>[Przez niedzielę, jak nieboszczyk leży, to zabierze na drugi świat kogoś z rodziny. Różaniec odmawia się w domu, mieszkańcy dają na mszę w intencji zmarłego. Kiedyś ciało leżało na ziemi.]</p> <p>007_CZA_GRZ: „Pani katechetka się tym zajmuje, tak więc puste noce są.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Zasłaniało się lustro. Zegar się zatrzymywało na tej godzinie, co zmarł.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Kiedyś zmarłego do krzyża odprowadzali.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Kiedyś jak trumna stała na krzesłach, to te krzesła przewracali, że nie odstawiali, tylko jak trumna stała, to je przewracali.”</p>
4.	Inne zjawiska	<p>007_CZA_GRZ: „Do pierza darcia chodziłam ile, jeszcze ze sześć lat temu.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Marzena jeszcze ma.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Ma, ale z wioski nie zwołuje, swoich ma.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Nasza szefowa, jak jedzie do miasta, gdziekolwiek wyjeżdża i coś zapomni i się cofnie, to usiądzie na chwilę.”</p>

		<p>007_CZA_GRZ: „W trakcie burzy jest gromnica i różaniec.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Zaraz, a Renia Ryśka nie obchodzi domu z obrazem? Z obrazem Matki Boskiej posesję wkoło.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Kiedyś jedna ta ze Sławna, ta dziedziczka mówiła. Ojciec opowiadał, że kiedyś w Jędrzejewie takie dwie ogromne stodoły się paliły pełne zboża, mówi, taki wiaterek był i wiał, że cała wioska, całe Jędrzejewo by się spaliło. I ta dziedziczka jak przyjechała, wzięła obraz, obeszała te dwie stodoły i cicho się zrobiło.</p>
<p>Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa</p>		<p>007_CZA_GRZ: „Nie.” [wszyscy informatorzy zgodni]</p>
<p>Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy</p>		<p>007_CZA_GRZ: „Na Wielkanoc baba musi być.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Kapusta słodka w żeberkach.”</p> <p>006_CZA_GRZ: „Śledzie i pyry w mundurkach.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Kapusta słodko-kwaśna.”</p> <p>010_CZA_GRZ: „Kluski lane, te szare takie i potem na gotowaną wodę, do tego właśnie był boczek z cebulą.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „A ja jeszcze dodaję jajko do tego boczku i wtedy tą słodko-kwaśną kapustę.”</p> <p><i>Potrawka:</i></p> <p>010_CZA_GRZ: „Na komunii, na ślubie musi być potrawka. Rosół w bulionówce jak do picia i do tego mięso, nie. Potrawka to jest biały słodki sos robiony na rosolu i do tego jest ryż i gotowane mięso, i groszek z marchewką, i z bułką.”</p> <p><i>Szare jaja:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Szare jaja i sos taki musztardowy, to jeszcze są. To się robiło zasmażkę na maśle i trochę sosu.”</p> <p>010_CZA_GRZ: „I to się zalewało i jak się zalewało, to to gęściało i się jeszcze zalewało, a sos musztardowy to się na końcu musztardę dodawało.”</p> <p><i>Polewka:</i></p> <p>009_CZA_GRZ: „Nie wiem jak robi mama, ale ja robię do tego jeszcze polewkę. Ziemniaczki do tej zupy, jeszcze biały ser.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „I mleko, i maślanka.”</p>

	<p>009_CZA_GRZ: „To [syrop z buraków cukrowych?] smażyli kiedyś w koprowych garach na ogniu.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Na podwórku, bo to było na takich słojach i się mieszało, żeby się nie przypaliło.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Pamiętam ten syrop z buraków cukrowych, ale długo się gotował jak byk.”</p>
<h3>III. Tradycje rękodzielnicze</h3>	
<p>Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych</p>	<p>007_CZA_GRZ: „Bednarz był, ale ja nie wiem czy on, czy nie.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Wyplatali kiedyś, ale już nie żyje ta starszyzna. Mój tata kosze wyplatał.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Tu z wioski pochodzi Zenka żona, to oni do dzisiaj wikliniarstwo mają, kosze tam różne.”</p> <p>007_CZA_GRZ: „Kosze, ławeczki sprzedają, nie.”</p> <p>009_CZA_GRZ: „Do święconki, kosze do kwiatów, takie tam różne kwietniki. W Czarnkowie, ale ona stąd pochodzi.”</p>
<h3>IV. Przejawy religijności tradycyjnej</h3>	
<p>1.</p>	<p>Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)</p> <p>007_CZA_GRZ: „Figurkę mamy i przy figurce majowe i różaniec październikowy, to jest to nagminnie (...). To jest Matka Boska Medziugorja, pokoju, nie. Trzy lata jest postawiona, bo przed wojną była tu figurka we wiosce, to była Matka Boska Częstochowska, ale Niemcy ją zniszczyli i tyle lat nie było, nie było i trzy lata temu postawili, albo i cztery. Wioska się składała i fundowała. Tą figurkę to właściwie ofiarowała nasza katechetka, bo dostała ją w prezencie. Były koleżanki w Medziugorje i przywiozły jej.”</p> <p><i>Czy kapliczka znajduje się na tym samym miejscu:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „Nie, nie, na nowym jest. Bo tamta była u moich dziadków w ogrodzie, ale Niemcy zniszczyli i tego.”</p> <p><i>Krzyż:</i></p> <p>007_CZA_GRZ: „W tym miejscu ten krzyż stoi tutaj bardzo długo, chyba aż przed wojną, ale kiedyś to wszędzie tak było, że jak się wjeżdżało do wioski, to stały krzyże (...). Ten krzyż, co tu stoi, to też już jest trzeci. No, we wojnę Niemcy zniszczyli, potem był postawiony, zniszczył się – drzewo spróchniało, to tata i sąsiedzi robili. Bo ja wiem, z 15 lat miałam. A później piorun w niego trzasł tak, że to już chyba z trzecie drzewo z tym przed wojną.”</p>

2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	007_CZA_GRZ: „Jak komunie są, to też idą pielgrzymki do Lubasza.” 006_CZA_GRZ: „Do Biezdrowa kiedyś tak.”
6.	Lokalne odpusty	<i>Odpust w Lubaszcu:</i> 006_CZA_GRZ: „No jeździmy, nie.”

#### V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	008_CZA_GRZ: „Gminne są.” 007_CZA_GRZ: „My mamy za małą wioskę.” <i>Wieńce:</i> 008_CZA_GRZ: „Były, były, nawet w zeszłym roku, bo to na dożynki gminne, różne konkursy się odbywają. Tak przeważnie dają, jest taka pani w Hucie, która się tym zajmuje. Kiedyś sami pletli, a teraz tam się pani zaprojektuje jak to zrobić.” 007_CZA_GRZ: „A kiedyś żeśmy wszystkie w jednym domu się zebrały i robiły. To niedawno jeszcze robiłam.” 009_CZA_GRZ: „To do kościoła.”
2.	Dni gminy/wsi	006_CZA_GRZ: „Tu wioski nie ma dni.”
3.	Lokalne festyny	[Festyny są w Czarnkowie, Sunrise, Dni Bliźniaka – Spieczonego Bliźniaka, w maju-czerwcu są występy w amfiteatrze, Dni Ziemi Czarnkowskiej.]
4.	Inne (np. organizowane przez szkołę, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	006_CZA_GRZ: „Kiedyś, jak to mówią, były dwie zabawy - jedna była w lesie na polanie, a druga we wiosce. Bo to dwóch braci robiło, jeden robił w domu, a drugi organizował w lesie.” 007_CZA_GRZ: „Jak jeszcze sali nie było, to Dzień Dziecka i potem ognisko dla dorosłych mąż też organizował na placu wiejskim, gdzie nie było ani budynku, ani niczego, ani prądu.”

*KGW:*

009\_CZA\_GRZ: „Koło Gospodyń jeszcze było pamiętam, jako my tam miały Dzień Kobiet.”

007\_CZA\_GRZ: „To było, jak wie pani, były te kółka rolnicze, ale jak to było na rozwiązaniu, to wtedy ustało, W osiemdziesiątym siódmym jakoś ”

007\_CZA\_GRZ: „Dzień Kobiet też mamy, wyprawiamy też. Na sali się zbierają, kto przyjdzie, ten przyjdzie. A teraz każda pani przyjdzie, swoim kulinarium się pochwali i od siebie coś przynieść i siedzimy, nie.”

006\_CZA\_GRZ: „Teraz to stowarzyszenia zakładają. W Hucie jest, w Śmieszkowie.”

008\_CZA\_GRZ: „„Słoneczko” jest w Brzeźnie.”